

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Σε μια εποχή που οι λέξεις διαμορφώνουν πραγματικότητες, η ακριβής και ορθή χρήση της γλώσσας είναι πράξη κοινωνικής ευθύνης και ισότητας.

Το βιβλίο που κρατάτε στα χέρια σας είναι αποτέλεσμα μιας συνεργασίας δύο ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένων και έμπειρων προσωπικοτήτων, της Πάρβης Πάλμου με τη συνεισφορά της Άννας Απέργη-Κωνσταντινίδη, και έρχεται να καλύψει ένα ουσιώδες κενό: την ανάγκη για σαφή, σύγχρονη και όσο το δυνατόν πιο συμπεριληπτική κατανόηση της ΛΟΑΤΚΙ+ ορολογίας. Πρόκειται για δύο εξέχουσες προσωπικότητες στον χώρο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, με μαχητική δράση και καθημερινή προσφορά στη στήριξη της τρανς και γενικότερα της ΛΟΑΤΚΙ+ κοινότητας, μέσα από το Σωματείο Υποστήριξης Διεμφυλικών (ΣΥΔ).

Πολύ συχνά, θέλοντας να προσεγγίσουμε θέματα που αφορούν τα ΛΟΑΤΚΙ+ –όπως ζητήματα ταυτότητας, έκφρασης και χαρακτηριστικών φύλου ή σεξουαλικού προσανατολισμού– χρησιμοποιούμε λέξεις ή εκφράσεις που, πολλές φορές και χωρίς να το θέλουμε, μπορεί να φέρουν έντονο αρνητικό ή και στιγματιστικό φορτίο. Ενδέχεται ακόμη να χρησιμοποιούμε και παλιότερους ορισμούς που πλέον όχι μόνο δεν είναι συμπεριληπτικοί, αλλά κακοποιούν ή περιθωριοποιούν τα πρόσωπα που ανήκουν στην κοινότητα.

Επίσης, πολλοί όροι ή ορισμοί μπορεί να παθολογικοποιούν και να ψυχιατρικοποιούν τα ΛΟΑΤΚΙ+ πρόσωπα, θέτοντάς τα σε ένα λανθασμένο πλαίσιο «μη φυσιολογικού» ή «μη κοινά αποδεκτού». Η χρήση επιβεβαιωτικής και σύγχρονης ορολογίας είναι, επομένως, μία πράξη κοινωνικής δικαιοσύνης.

Το έργο αυτό είναι ένας χάρτης πλοήγησης στη γλώσσα της ισότητας και της συμπερίληψης. Με επιστημονική τεκμηρίωση και βαθιά ενсу-

ναίσθηση, τόσο η Πάρβη όσο και η Άννα προσφέρουν ένα πολύτιμο εργαλείο για άτομα που απασχολούνται στον χώρο της εκπαίδευσης, της δημοσιογραφίας, σε επαγγελματίες υγείας, σε άτομα εργαζόμενα τόσο στον δημόσιο όσο και στον ιδιωτικό τομέα. Απευθύνονται γενικότερα σε κάθε άτομο που επιθυμεί να επικοινωνεί με ακρίβεια και σεβασμό.

Είναι μια παιδαγωγική και πολιτική πράξη ενδυνάμωσης, όχι μόνο για τα ίδια τα ΛΟΑΤΚΙ+ πρόσωπα, αλλά και για μια κοινωνία που θέλει να γίνει πιο συνειδητή, πιο δίκαιη και πιο ανθρώπινη.

Η έκδοση αυτή συνιστά μια καίρια επιστημονική και πολιτική συμβολή. Συνδέει τις αρχές της επιβεβαιωτικής ψυχοθεραπείας με τη θεώρηση της ανθρώπινης ποικιλομορφίας φύλου, ταυτότητας, έκφρασης και σεξουαλικότητας. Βασισμένο σε προσεγγίσεις όπως η Gestalt και το Focusing, το εγχειρίδιο προσφέρει ένα αναντικατάστατο εργαλείο στους επαγγελματίες ψυχικής υγείας –και όχι μόνο– για τη δημιουργία θεραπευτικών χώρων που είναι ασφαλείς, ενδυναμωτικοί και συμπεριληπτικοί για τα τρανς, μη-δυναδικά και φυλοδιαφορετικά πρόσωπα.

Η προσεκτική, τεκμηριωμένη και βιωματικά συνδεδεμένη προσέγγιση στη χρήση της ΛΟΑΤΚΙ+ ορολογίας που αναδεικνύεται μέσα από αυτό το έργο αποτελεί μία διαρκή υπενθύμιση πως η γλώσσα δεν είναι ουδέτερη. Φέρει μέσα της ιστορίες και αγώνες για περισσότερη ορατότητα και δικαιώματα. Η επιβεβαιωτική φροντίδα και η συνειδητή χρήση συμπεριληπτικής γλώσσας είναι θεμελιώδεις πράξεις προστασίας, αξιοπρέπειας.

Η συμβολή του έργου αυτού αποκτά ακόμα μεγαλύτερη σημασία στο παρόν κοινωνικοπολιτικό πλαίσιο, όπου, παρά τις θετικές θεσμικές εξελίξεις σχετικά με τη νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου και του αυτοπροσδιορισμού, τα δικαιώματα και η ίδια η ύπαρξη των τρανς και φυλοδιαφορετικών προσώπων συνεχίζουν να είναι ευάλωτα, συχνά αμφισβητούμενα ή και στοχοποιημένα.

Ας είναι αυτό το βιβλίο η αφορμή για γνώση, για διάλογο και για μια νέα, ουσιαστική, συμπεριληπτική γλώσσα που βλέπει, ακούει και αγκαλιάζει κάθε ανθρώπινη ύπαρξη.

Με βαθιά εκτίμηση και συγκίνηση,
Κίμων Μελικέρτης

ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

Τα εργαζόμενα πρόσωπα στον χώρο της ψυχικής υγείας οφείλουν να εφαρμόζουν την αρχή της ίσης μεταχείρισης ανεξαρτήτως φυλής, χρώματος, εθνικής ή εθνοτικής καταγωγής, γενεαλογικών καταβολών, θρησκευτικών ή άλλων πεποιθήσεων, αναπηρίας ή χρόνιας ασθένειας, ηλικίας, οικογενειακής ή κοινωνικής κατάστασης, σεξουαλικού προσανατολισμού, ταυτότητας ή χαρακτηριστικών φύλου.

Κοινές αρχές σε όλες τις μορφές ψυχοθεραπειών είναι η πρόοδος, η εξέλιξη και η αλλαγή, δεν είναι η συντήρηση, η μεροληψία και ο περιορισμός των πολιτικών ελευθεριών του ατόμου.

Τα τελευταία χρόνια, οι αντιδράσεις για τα ΛΟΑΤΚΙ+ δικαιώματα έχουν αυξηθεί και ενισχυθεί με στρατηγικές και πολιτικές που προσπαθούν να νομιμοποιήσουν και να κανονικοποιήσουν τις προκαταλήψεις και τις διακρίσεις. Η σπορά ηθικού πανικού από συντηρητικούς χώρους είναι διαρκώς αυξανόμενη και πολιτικές φωνές παρουσιάζουν τα δικαιώματα των τρανς προσώπων ως κίνδυνο για την κοινωνική συνοχή, την οικογένεια και τη γυναίκα. Τα μέτρα αυτά προβάλλονται ως «αντίσταση» ή «προστασία» της γυναίκας, σε μια συμφωνία με τις φεμινίστριες του δεύτερου φεμινιστικού κύματος που εστιάζει στη βιολογική διάσταση της γυναικείας ταυτότητας.

Η ρητορική μίσους ενισχύεται όχι μόνο από πολιτικά συντηρητικές ομάδες του ακροδεξιού και φονταμενταλιστικού χώρου, αλλά και από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τα κοινωνικά δίκτυα.

Η ψυχική υγεία δεν είναι προνόμιο. Είναι δικαίωμα. Κι όμως, για πολλά ΛΟΑΤΚΙ+ πρόσωπα, και ιδίως για τα τρανς, μη-δυναδικά και φυλοδιαφορετικά πρόσωπα, αυτό το δικαίωμα τίθεται συνεχώς υπό διαπραγμάτευση.

Σε πολλές περιπτώσεις, τα τρανς πρόσωπα προβάλλονται ως «ιδεολογία» και όχι ως πραγματικότητα. Οι συντηρητικές πολιτικές αξιοποίησαν

αυτό το αφήγημα για να υπονομεύσουν τα κεκτημένα δικαιώματα των τρανς ατόμων.

Στις Ηνωμένες Πολιτείες, παρατηρούμε ότι σήμερα λειτουργούν ως ένα πείραμα βιοπολιτικής καταστολής. Το 2023, σε 22 Πολιτείες, θεσπίστηκαν νόμοι που απαγορεύουν ή περιορίζουν την επιβεβαιωτική ιατρική φροντίδα φύλου για ανήλικα και έφηβα τρανς πρόσωπα ακόμα και αν υπάρχει η συναίνεση των γονέων. Δεν πρόκειται για την «προστασία» του παιδιού όπως το επικοινωνούν μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης αλλά για τον έλεγχο του σώματος και της ζωής.

Η τρανς κοινότητα βρίσκεται στο επίκεντρο ενός συντονισμένου θεσμικού πολέμου όπου απαγορεύεται η συμμετοχή τρανς γυναικών σε αθλητικές ομάδες κοριτσιών, επιβάλλεται η χρήση «νεκρών» ονομάτων ή λανθασμένων αντωνυμιών, περιορίζεται η πρόσβαση σε τουαλέτες και δημόσιους χώρους και ποινικοποιείται η επιβεβαιωτική ιατρική φροντίδα φύλου.

Ένας νόμος της Πολιτείας του Τενεσί που απαγορεύει την παροχή φροντίδας επιβεβαίωσης φύλου σε νεαρά τρανς πρόσωπα κάτω των 18 ετών επικυρώθηκε από το Ανώτατο Δικαστήριο, με απόφαση 6-3 που εκδόθηκε την Τετάρτη (18 Ιουνίου) 2025.

Ποιος είναι ο στόχος αυτής της αθόρυβης βίας; Να καταστεί ανέφικτο να ζει κάποιος ως τρανς στην πράξη. Ακόμη και αν ο νόμος δεν απαγορεύει ρητά την ύπαρξή τους, η πραγματικότητα των τρανς και μη δυαδικών ατόμων γίνεται ένα κλουβί.

Η στοχοποίηση της τρανς κοινότητας μέσω νομοθετικών αλλαγών και η κατάργηση σχετικών προεδρικών διαταγμάτων στις Η.Π.Α. περιορίζει την πρόσβαση των τρανς ατόμων στην επιβεβαιωτική φροντίδα φύλου. Αυτό περιλαμβάνει ιατρικές διαδικασίες που πλέον περιλαμβάνουν νομικά εμπόδια και περιορισμούς, γεγονός που έχει σοβαρές συνέπειες για τις ζωές τρανς ατόμων, ιδιαίτερα παιδιών και εφήβων. Η αποστέρηση αυτών των υπηρεσιών δεν είναι μόνο θέμα που αφορά την ιατρική κοινότητα, αλλά αποτελεί παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων, καθώς εμποδίζει τα τρανς πρόσωπα από το να ζουν τη ζωή τους με αξιοπρέπεια, σύμφωνα με την ταυτότητα που νιώθουν και επιθυμούν.

Αυτό το συντηρητικό μοντέλο σκέψης των Η.Π.Α. έχει επιρροές και στην Ευρώπη, με παραδείγματα την πρόσφατη αντι-ΛΟΑΤΚΙ+ νομοθε-

σία στην Ουγγαρία και την κατάργηση της επιβεβαιωτικής φροντίδας φύλου στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Στο Ηνωμένο Βασίλειο, πρόσφατα αναγνωρίζεται ως φύλο μόνο το εγγεγραμμένο κατά τη γέννηση και η επιβεβαιωτική φροντίδα φύλου αντικαταστάθηκε από το Διερευνητικό Μοντέλο Φύλου (μοντέλο Σπηλιάδη, όπως αναφέρεται σε κάποια άρθρα και έχει επικριθεί ως θεραπεία μεταστροφής) και την απαγόρευση χορήγησης αναστολέων ορμονών στην παιδική ηλικία και την εφηβεία.

Η αντικατάσταση της επιβεβαιωτικής φροντίδας φύλου από το Διερευνητικό Μοντέλο Φύλου, το οποίο έχει επικριθεί από διεθνείς οργανισμούς και ΛΟΑΤΚΙ+ οργανώσεις, προκάλεσε ανησυχία και ανασφάλεια στην τρανς κοινότητα.

Το κύριο επιχείρημα των υποστηρικτών του Διερευνητικού Μοντέλου Φύλου είναι ότι ο εγκέφαλος συνεχίζει να αναπτύσσεται έως περίπου την ηλικία των 25 ετών και ότι δεν υπάρχουν επαρκείς μακροχρόνιες μελέτες για την ασφάλεια της χορήγησης αναστολέων ορμονών στα έφηβα πρόσωπα. Το επιχείρημα αυτό, ωστόσο, φαίνεται να εφαρμόζεται αποκλειστικά σε τρανς, μη-δυναδικά και φυλοδιαφορετικά παιδιά και εφήβους, ενώ δεν εγείρεται ανάλογη ανησυχία για τη χρήση φαρμάκων σε cis παιδιά με παρόμοιες ή άλλες ενδείξεις. Επιπλέον, είναι γνωστό στη βιοηθική και στην ιατρική δεοντολογία ότι δεν πραγματοποιούνται διπλές τυχαίες τυφλές μελέτες (randomized controlled trials) σε παιδιά και εφήβους, λόγω ηθικών περιορισμών (WPATH, 2022).

Μία νέα έρευνα, με επικεφαλής τη διακεκριμένη τρανς ακαδημαϊκό Natacha Kennedy, τεκμηριώνει πως η απόφαση της κυβέρνησης του Ηνωμένου Βασιλείου να απαγορεύσει τη φυσικά αναστρέψιμη, επιβεβαιωτική φροντίδα φύλου επιφέρει *«σημαντική, εκτεταμένη και αμείλικτη ζημιά σε τρανς παιδιά και νέα πρόσωπα»*.

Ο πιο εύκολος τρόπος για να επικοινωνήσουν και να διαχύσουν την ιδεολογία της άρνησης της τρανς ταυτότητας είναι μέσω ψυχολόγων και ψυχοθεραπευτών που δέχονται την εργαλειοποίησή τους από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης και τα κοινωνικά δίκτυα. Με αυτόν τον τρόπο σπέρνουν τον φόβο για πολιτισμικές αλλοιώσεις, απονομιμοποιούν την

πολιτική ορθότητα και μετατοπίζουν όλα τα δεινά του κόσμου στη διεκδίκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Ψυχολόγοι ή ψυχοθεραπευτές εμφανίζονται ως σχολιαστές στα Μ.Μ.Ε. ενισχύοντας τον φόβο για πολιτισμική αλλοίωση και τον ηθικό πανικό μιας υποτιθέμενης Woke ατζέντας.

Οι επαγγελματίες ψυχικής υγείας συχνά έρχονται σε επαφή με ακροδεξιές αφηγήσεις μέσω των κοινωνικών δικτύων. Η σύνδεση μεταξύ ψυχολογίας και «εναλλακτικών θεραπειών» μπορεί να ενσωματώσει θεωρίες συνωμοσίας, όπως είναι η δυσπιστία προς τις επιστημονικές αρχές και οι θεωρίες συνωμοσίας οι οποίες μπορούν να διεισδύσουν με πολλαπλά μέσα.

Στόχος των αρνητών του κοινωνικού φύλου είναι να επαναφέρουν τον βιολογικό αναγωγισμό και τον ντετερμινισμό ως θεμέλιο της «φυσικής τάξης». Σε αυτό το σχήμα, η τρανς ταυτότητα δεν είναι απλώς μια «απόκλιση». Είναι μια υπαρξιακή απειλή, μια ανατροπή του κατεστημένου, μια πρόκληση στην εξουσία που αυτοπροσδιορίζει το «φυσιολογικό» και αυτό που ορίζει ως φυσιολογικό ο βιολογικός ντετερμινισμός.

Οι αρνητές των τρανς ταυτοτήτων έχουν υποστηρικτές από τους χώρους της βιολογικής ψυχιατρικής, της ψυχανάλυσης και της συστημικής ψυχοθεραπείας. Υπάρχουν ψυχοθεραπευτές που υποστηρίζουν ότι το φύλο είναι επιλογή, ότι το αίσθημα του φύλου είναι μία κατάσταση που προκύπτει από το τραύμα και ότι το τραύμα είναι καθοριστικό στην κατασκευή του φύλου. Δυστυχώς, αυτές οι απόψεις συζητούνται επίσης εντός της κοινότητας από διάφορους επιστήμονες που συχνά συμβουλεύουν τις οικογένειες να πουν στα τρανς μέλη τους να επιλέξουν άλλο φύλο ή να βρουν ποιο τραύμα προκάλεσε το φύλο τους. Αυτές οι απόψεις είναι πολύ επικίνδυνες για τα δικαιώματα των τρανς προσώπων, καθώς αντιτίθενται στο δικαίωμα του αυτοπροσδιορισμού και στο μοντέλο επιβιβαιωτικής φροντίδας φύλου.

Οι ψυχαναλυτές θα πρέπει να είναι πολύ προσεκτικοί με τον τρόπο που εκφράζουν τις απόψεις τους. Τα ψυχαναλυτικά ρεύματα προβάλλουν κάποιες φορές τη δική τους ανάγκη για δικαίωση. Διερευνώντας το δικαίωμα της επιλογής του ατόμου και το τραύμα με στόχο την προσωπική δικαίωσή τους, ακυρώνουν το δικαίωμα στον αυτοπροσδιορισμό και προωθούν τη διερευνητική θεραπεία, η οποία είναι κακοποιητική και

αντίκειται στις κατευθυντήριες γραμμές που έχουν υιοθετήσει οι διεθνείς οργανισμοί.

Το Συμβούλιο της Ευρώπης στην Απόφαση 2048/2015, καθώς και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στην εφαρμογή της Στρατηγικής Ισότητας ΛΟ-ΑΤΚΙ για το 2020-2025 καλούν τα κράτη μέλη να νομοθετήσουν και να προστατεύσουν την αυτοαναγνώριση των τρανς ατόμων, δηλαδή την εμπειρία της ταυτότητας φύλου τους, τόσο με τη διαδικασία νομικής αναγνώρισης ταυτότητας φύλου όσο και με την πρόσβασή τους σε υπηρεσίες υγείας.

Το φύλο είναι κάτι που βιώνεται και δεν είναι επιλογή, αλλά ανθρώπινο δικαίωμα που χρειάζεται αναγνώριση και προστασία.

Τέτοιες θέσεις που επιδιώκουν χώρο και θέλουν να επιβληθούν στις φωνές των τρανς ανθρώπων είναι εξαιρετικά επικίνδυνες για τον πολιτικό και κοινωνικό χώρο, αφήνοντας ένα «ανοιχτό παράθυρο» για τις λεγόμενες «θεραπείες μεταστροφής», και θα έχουν άμεσο αντίκτυπο στην πιο ευάλωτη ομάδα, την τρανς κοινότητα. Δεν υπάρχει χώρος για συζήτηση ή διαπραγμάτευση στα θέματα φύλου, ούτε στο δικαίωμα των τρανς ανθρώπων να έχουν ίση και χωρίς εμπόδια πρόσβαση στις διαδικασίες φυλομετάβασης, είτε αυτές περιλαμβάνουν λήψη ορμονών είτε καταστολή, χωρίς στίγμα και παθολογικοποίηση της ταυτότητάς τους.

Η εμπειρία των τρανς ατόμων στην Ελλάδα έχει πολιτικά πλαισιωθεί και έχει θεωρητικά διατυπωθεί. Το ΣΥΔ συνέβαλε σημαντικά σε αυτό, καθώς ως σωματείο επικοινωνήσε με τους θεσμικούς παράγοντες, καθόρισε το πολιτικό πλαίσιο των διεκδικήσεων και το υποστήριξε επιστημονικά, βασισμένο στο δικαίωμα του αυτοπροσδιορισμού και στην αποπαθολογικοποίηση της τρανς κατάστασης.

Αυτός ο θεσμικός πόλεμος έχει μετρήσιμες επιπτώσεις.

Η πολιτική δεν είναι αφηρημένη έννοια. Αποκρυσταλλώνεται στο ερώτημα: Μπορεί ένα τρανς παιδί να πάει στο σχολείο χωρίς φόβο; Μπορεί ένας τρανς ενήλικας να εργαστεί, να νοικιάσει σπίτι, να επισκεφθεί γιατρό χωρίς στιγματισμό ή κίνδυνο; Αυτά είναι τα πραγματικά διακυβεύματα.

Δεν πρόκειται για πολιτισμικό ζήτημα όπως το θέτουν οι Terfs (Trans Exclusionary Feminists) ούτε αποτέλεσμα κοινωνικού μιμιτισμού. Πρό-

κειται για στρατηγική χειραγώγησης του δημόσιου λόγου. Για μια τέχνη διακυβέρνησης που βασίζεται στον διχασμό και τον φόβο.

Αυτό το εγχειρίδιο, βασισμένο στις αρχές της Gestalt και του Focusing, απευθύνεται στο εκπαιδευτικό έργο των επαγγελματιών ψυχικής υγείας. Παρέχει μια βιωματική και επιβεβαιωτική θεραπευτική προσέγγιση για τρανς και φυλοδιαφορετικά πρόσωπα, καλύπτοντας ένα σημαντικό κενό στη βιβλιογραφία και προσφέροντας εργαλεία για την εκπαίδευση και την επιμόρφωση ψυχολόγων, ψυχοθεραπευτών, εκπαιδευτών και θεραπευτών όλων των σχολών.

Σκοπός του είναι να ενισχύσει την εκπαίδευση επαγγελματιών με έμφαση στην κοινωνική δικαιοσύνη και τον σεβασμό της ταυτότητας, να προσφέρει πρακτικά παραδείγματα και βιωματικές ασκήσεις που ενισχύουν την ικανότητα αναγνώρισης και στήριξης της τρανς ταυτότητας, να αποθαρρύνει τη διάδοση αντιεπιστημονικών ή πολιτικοποιημένων ιδεών και να ενισχύσει την εμπιστοσύνη στο δικαίωμα του αυτοπροδιορισμού.

Το εγχειρίδιο λειτουργεί ως πολιτικό, επιστημονικό και ηθικό εργαλείο που προστατεύει τις ελευθερίες των τρανς, μη δυαδικών και φυλοδιαφορετικών προσώπων μέσω της εκπαίδευσης, χωρίς περιορισμούς ή αποκλεισμούς.

Δρ Σταύρος Μπουφίδης

Η ΕΞΕΛΙΞΗ ΤΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΛΗΠΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΟΙΚΙΛΟΜΟΡΦΙΑ ΤΟΥ ΦΥΛΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΟΤΗΤΑΣ

Σωματείο Υποστήριξης Διεμφυλικών (ΣΥΔ)

Το Σωματείο Υποστήριξης Διεμφυλικών (ΣΥΔ) ιδρύθηκε το 2010 ως η μοναδική τρανς οργάνωση στην Ελλάδα, αριθμώντας πλέον περίπου 350 μέλη. Λειτουργεί σε τρεις βασικούς άξονες: πολιτική διεκδίκηση ίσων δικαιωμάτων, υποστήριξη και αλληλεγγύη τρανς ανθρώπων και ενημέρωση της κοινωνίας για ζητήματα διακρίσεων και αποκλεισμών. Το ΣΥΔ είναι μέλος εθνικών και ευρωπαϊκών οργανώσεων, όπως η Transgender Europe (TGEU) και η ILGA-Europe, ενώ συνεργάζεται με θεσμούς όπως το Συμβούλιο της Ευρώπης και η Εθνική Επιτροπή για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου (ΕΕΔΑ).

Τα τρανς, φυλοδιαφορετικά και ίντερσεξ άτομα βιώνουν αυξημένο κοινωνικό αποκλεισμό, στιγματισμό και διακρίσεις. Η πρόσβαση σε υπηρεσίες ψυχικής υγείας παρουσίαζε για χρόνια σοβαρά εμπόδια, καθώς το τρανς βίωμα αντιμετωπιζόταν παθολογικά από τα ψυχιατρικά εγχειρίδια, όπως το DSM-IV-TR και το ICD, γεγονός που οδηγούσε σε κακοποιητικές θεραπευτικές πρακτικές. Το ΣΥΔ υπήρξε πρωτοπόρο στη δημιουργία ασφαλούς θεραπευτικού περιβάλλοντος, ενσωματώνοντας από το 2010 την επιβεβαιωτική θεραπεία βασισμένη στη Gestalt και το Focusing, απομακρυνόμενο από τις παθολογιοποιητικές προσεγγίσεις.

Η ψυχοθεραπευτική προσέγγιση που αναπτύχθηκε στο ΣΥΔ βασίζεται στην ενδυνάμωση, την αυτονομία και την αυτοδιάθεση των τρανς ατόμων. Το 2012, ξεκίνησαν τα πρώτα σεμινάρια εκπαίδευσης ψυχοθεραπευτών στη ΛΟΑΤΚΙ+ επιβεβαιωτική θεραπεία με βάση τη Gestalt, ενώ παράλληλα ιδρύθηκε η πρώτη ομάδα υποστήριξης και προσωπικής ανάπτυξης για τρανς άτομα στην Ελλάδα. Η Gestalt προσέγγιση αποδείχθηκε ιδιαίτερα

αποτελεσματική, καθώς εστιάζει στην ενσωμάτωση των πολλαπλών πλευρών του εαυτού, στις διαπροσωπικές σχέσεις και στη σωματική επίγνωση, στοιχεία καθοριστικά για την ψυχοθεραπεία τρανς προσώπων.

Το ΣΥΔ διαδραμάτισε επίσης σημαντικό ρόλο σε νομοθετικές αλλαγές. Μέσα από την καμπάνια του 2014 για τη νομική αναγνώριση της ταυτότητας φύλου, συνέβαλε στην ψήφιση του Νόμου 4491/2017, ο οποίος επέτρεψε την αλλαγή εγγράφων χωρίς ιατρικές ή ψυχιατρικές διαδικασίες. Επιπλέον, πίεσε για την αφαίρεση της «Διαταραχής Ταυτότητας Φύλου» από τα ψυχιατρικά εγχειρίδια, κάτι που επιτεύχθηκε το 2018 με την αποπαθολογικοποίηση της τρανς ταυτότητας από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας (ΠΟΥ).

Τα τελευταία χρόνια, το ψυχοθεραπευτικό έργο του ΣΥΔ ενισχύθηκε με τη συνεργασία ειδικών διαφόρων προσεγγίσεων, συμπεριλαμβανομένων της Γνωσιακής Συμπεριφορικής Θεραπείας, της Προσωποκεντρικής Προσέγγισης και του Focusing, του Mindfulness και της Συστημικής Ψυχοθεραπείας. Ιδιαίτερα σημαντική ήταν η ενσωμάτωση του Focusing, το οποίο προσφέρει μια βαθύτερη βιωματική κατανόηση των εμπειριών των θεραπευόμενων προσώπων.

Το 2020, δημιουργήθηκε το πρώτο πανεπιστημιακό πρόγραμμα Gestalt στην Ελλάδα με συμπεριληπτική κατεύθυνση: το «GESTALT Καταφατική ΛΟΑΤΚΙ Συμβουλευτική» στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Η συμμετοχή της ελληνικής Gestalt κοινότητας υπήρξε περιορισμένη, ωστόσο υπήρξε αναγνώριση από την ευρωπαϊκή επιστημονική κοινότητα, με αποτέλεσμα τη συμμετοχή στην έκδοση του συλλογικού τόμου “Queering Gestalt Therapy” και στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα του Ελληνικού Κέντρου Focusing «Gestalt Επιβεβαιωτική Θεραπεία GSRD» με έναρξη το 2023.

Η ιστορία του ΣΥΔ αποδεικνύει τη σημασία της συμπεριληπτικής και επιβεβαιωτικής ψυχοθεραπείας, που δεν περιορίζεται μόνο στη θεραπευτική πρακτική, αλλά επεκτείνεται στην κοινωνική δικαιοσύνη και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Το έργο του συνεχίζεται με σεμινάρια, εκπαίδευση επαγγελματιών και παροχή υπηρεσιών ψυχικής υγείας, ενισχύοντας ένα θεραπευτικό περιβάλλον που σέβεται και τιμά την ποικιλομορφία των φύλων και των σεξουαλικών ταυτοτήτων.